

Okul - Sanayi İşbirliği Neden Geliştirilmelidir ?

S. Savaş BÜYÜKKARAGÖZ(*)

GİRİŞ

Hür ve demokratik bir toplum olarak yaşamak isteyen her toplum teknolojisini geliştirmek suretiyle mal ve hizmet üretimini artırmak zorundadır .

Bir ülkenin ekonomik gelişmesinin hızı ile, o ülkedeki eğitim sisteminin niteliği arasında doğrudan ilişkiler bulunmaktadır. Becerikli insan gücünün, ekonomik ve teknolojik ihtiyaçlara göre eğitilmesinde tüm eğitim sistemiyle birlikte mesleki ve teknik eğitim sistemine daha büyük sorumluluklar düşmektedir.

Millet olarak kalkınma çabasını devam ettirmekteyiz. Kalkınmanın temel unsuru ve güç kaynağı olan insan gücümüzü hazırlamakla sorumlu bulunan mesleki ve teknik eğitimin önemi ve üretim sistemi içindeki yeri, daha gerçekçi bir görüşle değerlendirilmelidir. Bu açıdan konuya baktığımızda, ekonomimizin gerekli kıldığı insangücünün yetiştirilmesi için eğitim kurumları ile endüstri kuruluşları işbirliği yapmak zorundadır.

Mesleki ve teknik eğitim pahalı bir eğitimidir. Bu eğitim için gerekli olan araç ve gereçler, hızlı teknolojik gelişmelerin yer aldığı çağımızda değerini çok çabuk yitirmektedir. Endüstri varlığını sürdürebilmek için yeni teknikler peşinde koşmak, teknolojinin bulgularından işyerlerinde yararlanmak zorundadır. Endüstrinin ihtiyaç duyduğu nitelikteki insangücünün yetiştirilmesinde gerekli eğitim ortamının sadece okulda sağlanması mümkün değildir. (M. T.E. Yüksek danışma kurulu, 1981)

SORUNLAR

Mesleki ve teknik eğitimimiz açısından başlıca sorunları sıralarken, sayacağımız problemler açısından ve ilerde belirteceğimiz ihtiyaçlar gözönüne alındığında, Okul - Sanayi işbirliğini geliştirmenin önemi bir daha anlaşılmalı olacaktır. Şöyle ki :

1 — Bu güne kadar mesleki ve teknik eğitim okullarımızın amacı olarak, bu okullar becerikli işçi mi, yoksa teknisyen mi yetiştiriyorlar? Bu sorunun kesin cevabı açıklıkla belirlenmemiştir.

2 — Bu okullardan mezun olanların çoğu, yetiştikleri alanlarla ilgili işlerde çalışmamaktadırlar. (Kaya. 1981.s. 177)

(*) S.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Görevlisi.

3 — İşverenler, mezunların yeterli kalitede olmadıklarını belirtmektedirler. Mezunların önemli bir oranı kalite noksanlığı nedeniyle iş bulamamaktadırlar. Mesleğe uygun işte çalışanlara % 22,4; Yüksek öğretime gidenler % 10,8; durumu bilinmeyenler % 46,3 tür. (Eğitim Sektör raporu, 1982. s: 296)

4 — Endüstriyel teknik öğretim programlarının yenileştirilmesi, gelişen teknolojiye uyumlu kılınması yönündeki çalışmalar tam olarak başarıya ulaşmamıştır.

5 — Okul-İşyeri işbirliği, ülke genelinde yaygınlaştırılıp geliştirilememiştir.

6 — Yükseköğretime giriş uğruna, uygulama derslerinden fedakârlık edilmesi kaliteyi düşürmüştür.

7 — Günümüzün ekonomik şartları, toplumumuzun hayat seviyesindeki değişiklik, kadının annelik ve ev kadınlığı gibi görevleri yanında teknolojinin ortaya çıkardığı yeni iş alanlarına girmesine yol açmıştır. Bu amaçla kız teknik öğretimde çalışmalar başlamıştır. Ancak bu çalışmalar, tam başarıya ulaşmamıştır. Halen kız meslek lisesi mezunlarının kendi alanlarında çalışmaların oranı % 7,5 tur. Kız teknik öğretim alanında iş hayatına uygun olarak açılan yeni okullar ve bölümler, ihtiyaç duyulan eleman yetiştirmeye yeni yeni başlamıştır. Seramik Meslek Lisesi, Tekstil Meslek Lisesi, Hazır Giyim Meslek Lisesi v.b.

Yukarıda sıraladığımız sorunlar yanında aşağıda belirteceğimiz ihtiyaçlar nedeniyle eğitim ve endüstri işbirliği geliştirilmelidir

İHTİYAÇLAR

1 — Endüstri geliştikçe okulların en yeni makina ve araçları satın almaları ekonomik yönden mümkün değildir. Okullar, ancak temel becerileri kazandırabilmek için gereklidir. (Mesleki, Teknik, Eğt. Semp. 1975. s :82)

2 — Mesleki teknik eğitim okullarımız başlangıçta yeni teknolojiyi yakından takip etmişler, endüstrinin kuruluş devresinde gerekli önderliği yapmışlardır. Ancak endüstri, kuruluş halinden üretime süratle geçince her yeni tekniği elde etmede büyük bir ilerleme kaydetmişlerdir. Okullar ise temel eğitim görevini sürekli yapı gelmişlerdir. Endüstride kullanılan tezgah, cihaz ve avadanlıklar öyle geliyor ki bunların her yeni gelişme ile tazelenmeleri, okul bütçesi açısından karşılanması imkânsızdır. Endüstri ise bu gelişmeyi takip edebilmektedir.

Mademki okulda bir meslek edinen kişi endüstriye gittiğinde daha ileri avadanlıkları kullanacaktır. O halde, Okul çağında iken bunları görmeli, tanımalı ve buralarda uygulanan gelişmiş teknik-

leri öğrenip ilerde uygulamayabilmelidir. Ancak bu şekilde kişi yeni bilgi ve becerilerle donatılacaktır. (Sempozyum, 1975. s. 106)

3 — İş yerlerinin eğitimle olan ilişkisini iki yönden düşünebiliriz. Evvela toplumda mevcut iş bölümünün ve teknolojinin mahiyetine ve seviyesine göre iş yerlerinin, buralarda çalışacak kişilerden talep ettiği özellikler gelişmekte ve bu iş gücünün tabii tutulacağı iş öncesi eğitimin karakteristik özelliklerini değiştirmektedir. İkinci olarak eğitim kurumların, değişme ve gelişmeleri, teknolojideki süratli gelişmeyi ancak geriden takip etmeleri nedeniyle mevcut işgücü işbaşında eğitime tabii tutulmalıdır. (Kurtkan, 1972 s. 24)

ÖNERİLER

1 — Mesleki ve teknik eğitim başarılı olabilmesi için, hem genel eğitim hem de iş hayatı ile bütünleşmelidir. İstahdam sistemi eğitim ile ilgili sorumlulukları benimsemeli ve ortak çalışmaya girmelidir. Bu girişime Okul, öğretim programları ayak uydurabilmelidir.

2 — Okul-Sanayi ilişkilerini sağlıklı şekilde kurabilecek temel oluşturmada, çok önemli olan yasal düzenlemeye girişilmelidir.

3 — Mesleki teknik okullarımız, işyerlerinin ihtiyaç duyduğu optik, bilgisayarlar v.b. bölümleri bünyelerinde derhal açmalıdır.

4 — Mesleki teknik eğitim okullarımız mezunlarının yükseköğretime girebilmeleri kolaylaştırma endişesiyle atelye ve uygulamalı derslerden taviz vermemelidir.

5 — Mesleki teknik eğitim ve işyeri ilişkilerinin durumu konusunda araştırmalar yapılmalı sorunlar belirlenmelidir. (1)

6 — Yükseköğretimde, özellikle mesleki teknik yükseköğretim kurumları ve meslek yüksekokullarınca bu ilişkileri benimsetecek dersler konulmalıdır.

7 — M.E.B. ile Eğitim Bilimleri Fakültesi arasında yapılan işbirliği ile başlatılan Osanor (Metep) projesinin uygulama alanı genişletilmeli ve sorunlara çözüm yolları anında bulunmalıdır. Uygulama alanları yaygınlaştırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- 1 — Mesleki ve Teknik Öğretim Yüksek Danışma Kurulu 1980. (M.E.B. Eğitim planlama Dairesi Yayınları) S:1
- 2 — M.E.B. Mesleki ve Teknik Öğretim Etüd ve programlama Dairesi. Endüstriyel Mesleki ve Teknik Öğretim ile Sanayi İlişkileri Sempozyumu. (19-20 KASIM 1975) Ankara : M.E.B. Ertem Matbaası, 1976
- 3 — Kaya Y. Kemal. İnsan Yetiştirme Düzenimiz. Ankara, 1981. S.177.
- 4 — Eğitim Sektör Raporu (D P T. : 187. SPD : 364. ARALIK, 1982) s :296
- 5 — Kurtkan. A. Sosyolojik Açıdan Eğitim Yoluyuz Kalkınmanın Esasları. (İSTANBUL, 1972. İktisat Fak. Yayınları No=312) S :24